

Tussentijds Rapport

Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen

Voortgang in de uitrol van het Plan Geletterdheid 2012-2016.

Rapport van Projectleider Caroline Gielens

Aangesteld bij het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs

30-6-2015

Inhoudsopgave

Plan Geletterdheid: Situering	2
Dit Rapport	3
Geprioriteerde en andere acties	4
Mindmap van prioriteiten in 2015	6
Stand van zaken per doelstelling.....	7
Prioritaire generieke acties	7
<i>Operationeel doel 3.1 – Sensibilisering, activering en toeleiding</i>	7
<i>Operationeel doel 1.14 – Flexibilisering van de onderwijsreglementering</i>	8
Prioritaire acties gericht op het volwassenenonderwijs	9
<i>Operationeel doel 1.5 – Leertraject- en doorstroombegeleiding in het VO</i>	9
<i>Operationeel doel 1.6 – L-modules</i>	11
Prioritaire acties gericht op het leerplichtonderwijs	12
<i>Operationeel doel 1.13 – Werken met ouders</i>	12
<i>Operationeel doel 3.6 – Bib op school</i>	13
Prioritaire acties gericht op het brede culturele veld	14
<i>Operationeel doel 2.9 – Afstemming aanbod in cultuur en volwassenenonderwijs</i>	14
<i>Operationeel doel 4.9 – Mediawijsheid en mediageletterdheid</i>	15
Prioritaire acties rond armoedebestrijding.....	17
<i>Operationeel doel 2.10/ doel 3.8 – Leerkansen voor mensen in armoede</i>	17
<i>Operationeel doel 2.14 – Afstemming geletterdheids- en armoedebeleid</i>	19
Prioritaire acties rond werk.....	19
<i>Operationeel doel 3.3 – Geletterdheidscoaching op de werkvloer</i>	19
Bijlage 1: Toelichting van de context van de Stuurgroep Volwassenenonderwijs.....	21
Bijlage 2: Monitoringsfiches	23
Bijlage 3: Lijst van afkortingen	33
Bijlage 4: Overzicht van meetindicatoren	34

Om in de huidige samenleving te kunnen functioneren is het noodzakelijk dat de Vlaamse burger voldoende geletterd is, dit wil zeggen dat hij over voldoende **basisvaardigheden** beschikt op het gebied van **taal, rekenen, ICT en multimedia**.

Wat betekent geletterd zijn?

"Geletterdheid omvat de competenties om informatie te verwerven, te verwerken en gericht te gebruiken. Dit betekent met taal, cijfers en grafische gegevens kunnen omgaan en gebruik kunnen maken van ICT. Geletterd zijn is belangrijk om zelfstandig te functioneren en participeren in de samenleving en nodig om zich persoonlijk te kunnen ontwikkelen en bij te kunnen leren."

Bron: Stuurgroep van het Plan Geletterdheid Verhogen, 27 februari 2013

Uit de internationale onderzoeken van PISA en PIAAC leren we dat in Vlaanderen **nog steeds 15% van de bevolking de minimale grens van voldoende functioneel geletterd zijn niet behaalt**. Het gaat over 1 op 7 leerlingen bij de 15-jarigen (PISA), maar ook over 1 op 7 bij een doelgroep die ouder is dan 15 jaar, waaronder jongeren in een derde graad BSO/TSO/BUSO, ouderen van 50 tot 65 jaar, mensen met een migratie-achtergrond van de eerste generatie, anderstaligen en mensen in armoede (PIAAC 2013). Zij scoren beduidend lager op de talige en numerieke vaardigheden en het probleemoplossend vermogen in een technologierijke omgeving.

Om laaggeletterdheid weg te werken en te voorkomen, keurde de Vlaamse regering in 2005 een eerste 'Plan Geletterdheid Verhogen' goed. In dit Plan werden verschillende acties opgenomen. Deze acties werden **beleidsdomeinoverschrijdend** uitgevoerd door verschillende Vlaamse beleidsdomeinen: Onderwijs en Vorming, Werk, Cultuur, Welzijn en Bestuurlijke Aangelegenheden. De idee daarbij was dat geletterdheid niet alleen een streefdoel zou zijn binnen onderwijs, maar ook binnen de andere beleidsdomeinen waar geletterdheid een rol speelt. Hiermee werden de **bakens uitgezet voor een geletterdheidsbeleid in Vlaanderen**.

Uit een uitgebreide **evaluatie** door de Vlaamse Regering in 2011 bleek dat verschillende acties in het plan geletterdheid de bouwstenen bevatten voor verder beleid. Alle betrokken beleidsdomeinen en de verschillende actoren in het werkveld pleitten er voor **om met een gericht geletterdheidsbeleid door te gaan**. Dat kwam ook eerder voort uit het advies van de Vlaamse Onderwijsraad van 25 maart 2010 en uit de platformnota van de decretale stuurgroep voor het volwassenenonderwijs in maart 2011.

Bij de opmaak van het tweede Plan Geletterdheid, het ‘Strategische Plan Geletterdheid Verhogen’, werden volgende **actoren uit de praktijk en enkele sleutelorganisaties** betrokken: het Vlaams ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs (Vocvo), de Federatie van de Centra Basiseducatie, de decretale stuurgroep Volwassenenonderwijs, de onderwijskoepels, de Vlaamse dienst voor arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding (VDAB), Bibnet, vzw Locus, LINC, het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen (‘Netwerk tegen armoede’), en de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten (VVSG). De coördinatie van de voorstellen gebeurde door het Departement Onderwijs en Vorming. De uitkomst is een tweede plan dat loopt van 2012 tot 2016.

Het tweede plan volgt de aanbevelingen van de **High Level Group of Experts on Literacy**, opgericht door de Europese Commissie, die in september 2012 haar aanbevelingen bekend maakte en de Europese lidstaten opriep tot actie om **er voor te zorgen dat alle Europese burgers (functioneel) geletterd zijn**.

Het plan past binnen de beleidslijnen die worden uitgetekend in het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2014-2019. **De Vlaamse Regering uit daarin de wens om laaggeletterdheid weg te werken en beschouwt mediawijsheid en (digitale) geletterdheid als essentieel voor elke burger**.

Dit Rapport

Dit rapport gaat over **de voortgang van acties en resultaten tussen januari 2015 en juni 2015**. Het volgt op het tussentijdse rapport van 30 januari 2015.

Voor de algemene verwezenlijkingen op het vlak van **monitoring van het Plan**, verwijs ik naar het rapport van 27 augustus 2014; daarin werden de aanpak van de nieuwe projectleider (sinds 13 december 2013) en de mijlpalen (Platform Geletterdheid, Monitoringsfiches, studiedag naar aanleiding van PIAAC 2013, technische fiche geletterdheid en de doorstart van de Stuurgroep) toegelicht.

Als bijlagen zijn toegevoegd: een **toelichting** wat de consequentie is van het verdwijnen van de Stuurgroep Volwassenenonderwijs voor het Plan Geletterdheid, een lijst van **afkortingen**, de **monitoringsfiches** en de lijst van **meetindicatoren** opgenomen. Dit rapport zal digitaal gepubliceerd worden op www.platformgeletterdheid.be.

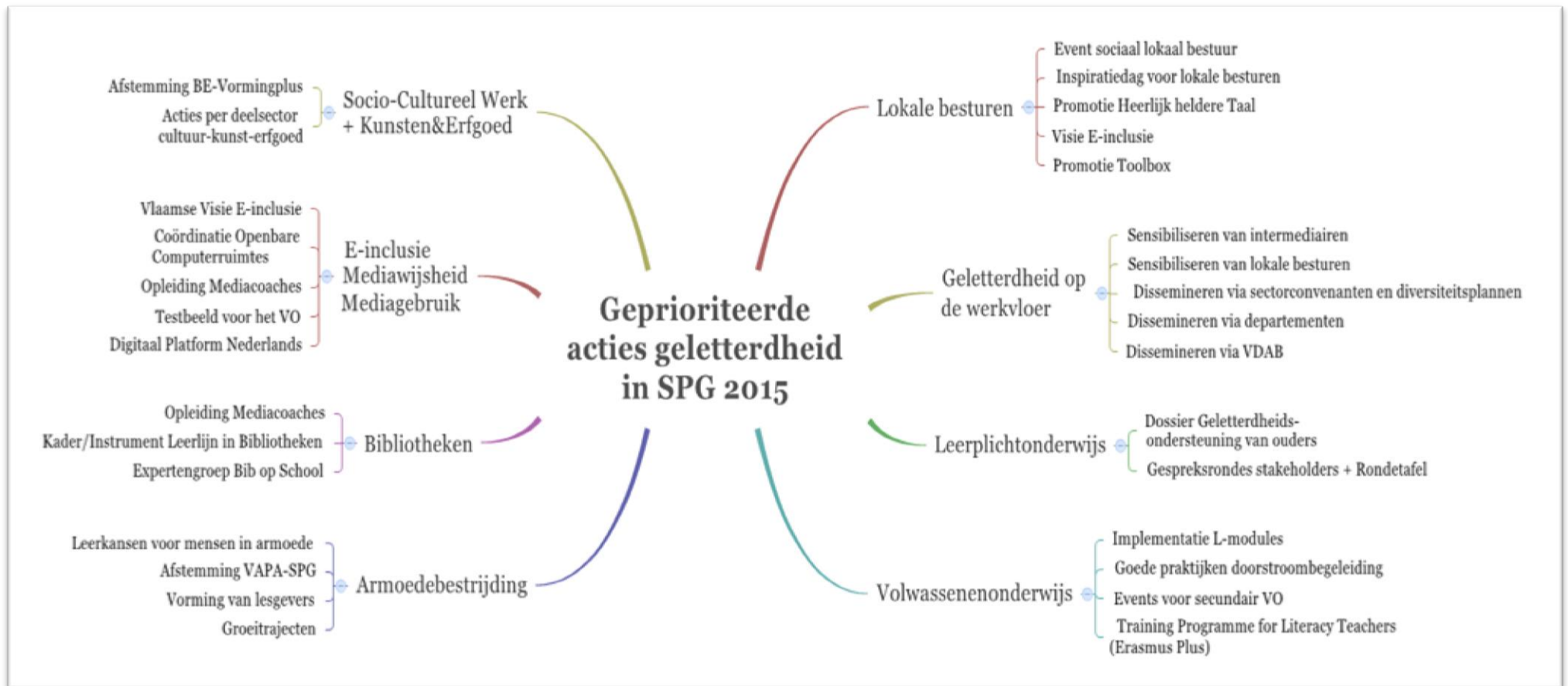
In het Strategische Plan Geletterdheid zijn in totaal 46 operationele doelstellingen (acties) opgenomen. Jaarlijks selecteren we met de Stuurgroep een tiental acties die ons prioritair lijken. Dit betekent niet dat er rond de overige acties niets gebeurt. Toch zal in dit rapport **de focus liggen op de geprioriteerde acties**.

Op de stuurgroep van 17 oktober 2014 prioriteerden we een **2-tal generieke acties**: sensibilisering rond (laag)geletterdheid (OD 3.1), en flexibilisering van de onderwijsreglementering (OD 1.14). Een **aantal acties van 2014 behoeften nog verdere opvolging**: samenwerken rond doorstroom van cursisten (OD 1.5) en de implementatie van geletterdheidsmodules (OD 1.6). De **acties met een projectafloop** dit jaar zijn het project Leerkansen voor mensen in armoede (OD 3.8) en het ESF-project Toolbox Geletterdheid op de werkvloer; bij dit laatste project focusten we op acties van **disseminatie**: sensibiliseren van intermediären (OD 2.2.), het sensibiliseren van lokale besturen (OD 1.11), en het benutten van de sectorconvenants voor het inrichten van geletterdheidstraining op de werkvloer (OD 2.3).

Er startten ook een aantal **nieuwe acties** op in het brede culturele- en mediaveld: het samenwerken tussen het onderwijs en de socio-culturele sector, acties rond bevordering van mediawijsheid, mediageletterdheid en e-inclusie. De bibliotheken (en hun ondersteunende organisaties) en het Kenniscentrum Mediawijsheid spelen hierbij een voorname rol. Daarbij richten ze zich behalve op het socio-culturele veld, ook op onderwijs en de lokale besturen.

Bij de prioritering is er aandacht voor het **actief zijn in alle beleidsdomeinen** die betrokken zijn in het Plan Geletterdheid. Daarom selecteerden we acties gericht op het volwassenenonderwijs, acties gericht op het leerplichtonderwijs, acties in het brede culturele veld, acties in de armoedebestrijdingssector, acties gericht op lokale besturen, en acties rond werk. De gerichtheid op een sector sluit niet uit dat er samenwerking is van één sector met een andere; dit blijft de **rode draad** van het Strategische Plan Geletterdheid: samenwerking tussen sectoren en over beleidsdomeinen heen.

Zie de mindmap van prioriteiten op de volgende pagina.

Stand van zaken per doelstelling

Vanaf hier geven we de stand van zaken van de geprioriteerde doelstellingen. We starten met een aantal generieke acties. Daarna gebruiken we de categorieën van de mindmap opnieuw: volwassenenonderwijs, leerplichtonderwijs, cultureel veld, armoedebestrijding, lokale besturen en werk. We vatten de stappen genomen van januari tot juni 2015, samen. Daarbij geven we de belangrijkste verwezenlijkingen weer. Ter contextualisering, vernoemen we de voorafgaande mijlpalen en de producten. We geven ook enkele kritische succesfactoren mee, die duiden in hoeverre de actie structureel verankerd kan worden.

Prioritaire generieke acties

Operationeel doel 3.1 – Sensibilisering, activering en toeleiding

Toelichting

- **Sensibilisering** is één van de pijlers van het Plan Geletterdheid. Dit wordt geformuleerd onder meer in OD 3.1: *Het volwassenenonderwijs investeert in nieuwe strategieën voor sensibilisering, activering en toeleiding, waarbij vooral oog is voor structurele partnerschappen met andere beleidsdomeinen en een geharmoniseerde aanpak.*
- Sensibiliseren en informeren komt aan bod **in zowat alle acties**. Dit vertrekt vanuit de vaststelling dat geletterdheidnoden nog te weinig bekend zijn in hun effecten in de (meeste) domeinen waar het Plan Geletterdheid op inzet. Maar het is **ook een strategische doelstelling**: de maatschappij bewust maken van laaggeletterdheid, en diverse professionelen activeren en deskundig maken in de omgang met laaggeletterden. Daartoe maakten we de voorbije 4 jaren **de campagne Week van de Geletterdheid**. Op vraag van de Federatie van de Centra voor Basiseducatie nam de projectleider van het Plan Geletterdheid de coördinatie van de campagne Week van de Geletterdheid sinds 2014 in handen. De bedoeling is om diverse partners te betrekken, en de campagne in Vlaanderen breed uit te dragen.
- Naast de campagne beogen we een **breder en structureler spoor van sensibilisering**: een strategie met acties verspreid over het hele jaar, op verschillende niveaus en uitgevoerd door meerdere actoren. Dit is een work-in-progress.

Een kerngroep met vertegenwoordiging van 4 departementen, 1 provinciaal bestuur en 5 organisaties/centra uit het middenveld¹, werkte een 5^e Week van de Geletterdheid uit: 'Jong en geletterd' (7-13 september 2015). Deze campagne focust op de geletterdheid van jongeren

¹ De departementen Onderwijs en Vorming, Werk en Sociale economie, Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Cultuur, Jeugd, Sport en Media, Provincie Oost-Vlaanderen, Federatie Centra voor Basiseducatie, Centrum voor Taal en Onderwijs, Linc, Wablieft, Vocvo, Expoo (Expertisecentrum Opvoedingsondersteuning) en Steunpunt Jeugdhulp

en jongvolwassenen. Half juni werd de campagnewebsite www.weekvandegeletterdheid.be gepubliceerd. Hierop vinden scholen, culturele centra, verenigingen, openbare diensten, besturen en vele anderen **informatie, tools en tips om activiteiten** rond het thema. Er werd een **persbericht** verspreid. De kerngroep werkte een **publieksevenement** uit (augustus-september 2015) en bereidde een **kick-off** voor (8 september), waarop Minister Crevits de campagne plechtig zal openen.

In het kader van deze campagne en in het kader van het ESF-project Toolbox Geletterdheid² op de werkvloer, werden **herkenningswijzers en inspiratiegidsen** ontwikkeld: voor scholen, jeugdwerkers/hulpverleners, voor verschillende economische sectoren. Daarnaast wordt **het spel** 'Zot van cijfers en letters' ontwikkeld om in de klas en in leefgroepen te spelen.

In het kader van de campagne en in het kader van het project Leerkansen, worden **2 films** ontwikkeld: één waarin jongeren en begeleiders getuigen hoe ze geletterdheidsvaardigheden gebruiken en ondersteunen, en één waarin professionelen, vrijwilligers en deelnemers in verenigingen waar armen het woord nemen, getuigen hoe ze leerkansen aanwenden.

In het netwerk Elinet worden op Europese schaal ook tools voor sensibilisering en fundraising ontwikkeld. Vanuit het Plan Geletterdheid engageerden we ons om **4 tools te testen**. We werken mee aan de **disseminatie** van de website www.eli-net.eu, de toolkit en het slotevenement, die de uitkomst zullen vormen van de Elinet-activiteiten. Daarnaast stellen we ons kandidaat om mee na te denken over de toekomst van Elinet en het platform Epale. Dit sluit ook aan bij het operationeel doel 4.7, die **internationalisering** boogt via de actie: *De effectiviteit in de bestrijding van laaggeletterdheid wordt verbeterd door monitoring, onderzoek en internationale samenwerking.*

Operationeel doel 1.14 – Flexibilisering van de onderwijsreglementering

Het **flexibiliseren van de onderwijsreglementering** om geletterdheidstrajecten flexibel en op maat van de cursist te maken, blijft een aandachtspunt in meerdere acties. Vanuit het Plan Geletterdheid pleiten we ervoor om de regelgeving volwassenenonderwijs te herzien zodat meer flexibele geletterdheidstrajecten mogelijk worden. De stuurgroep van het Plan Geletterdheid is vragende partij om betrokken te worden bij de hervormingen van het volwassenenonderwijs. Ook de VLOR adviseerde in haar 'Advies over bouwstenen voor een slagkrachtig volwassenenonderwijs' om "hindernissen in de regelgeving weg te werken zodat het mogelijk wordt vlot over te stappen naar andere leerstelsels (leren en werken), methodes zoals de G-coach te integreren en te financieren in het traject, vlotter geïntegreerde trajecten aan te bieden en leertrajecten gaandeweg bij te sturen op basis van gewijzigde leernoden."³

² www.werkenaangeletterdheid.be

³ <https://mail.google.com/mail/u/0/#search/advies+van+vlor/14e3fb35714de916?projector=1>, pagina 12

Prioritaire acties gericht op het volwassenenonderwijs

Operationeel doel 1.5 – Leertraject- en doorstroombegeleiding in het VO

Mijlpalen en producten

- In het werkjaar 2013-2014 zette de **decretale Stuurgroep voor het volwassenenonderwijs** het project 'Doorstroom' op om de operationele **doelstelling 1.5** uit te werken: *"Het volwassenenonderwijs optimaliseert de inspanningen voor leertrajectbegeleiding in verband met geletterdheid en investeert in doorstroombegeleiding van laaggeletterde cursisten."*
- Deze werkgroep **beoogde**: "We willen het traject dat iemand aflegt zo kwaliteitsvol en efficiënt mogelijk maken en op maat aanbieden van die persoon. Daarvoor is een goede samenwerking tussen partners en doorstroom tussen diverse opleidingen noodzakelijk."⁴
- Het project Doorstroom sluit aan bij **meerdere acties** van het Plan Geletterdheid:
 - Actie 1.8 Het volwassenenonderwijs brengt leerbelemmeringen in kaart.
 - Actie 1.9. Het volwassenenonderwijs brengt drempels voor deelname van laaggeletterde cursisten in kaart.
 - Actie 2.1: Via een integrale aanpak wordt ingezet op de competentieversterking van laaggeletterden.
 - Actie 3.2: In het werkgelegenheidsbeleid volgt op screening en detectie een functioneel traject dat aansluit bij het perspectief en de behoeften van de werkzoekenden, dat hen kan motiveren om het geletterdheidprobleem aan te pakken.
 - Actie 4.5: Strategieën worden ontwikkeld voor de systematische verspreiding en implementatie van goede praktijken.
- Namen deel aan deze **werkgroep**: afgevaardigden van CBE en CVO de projectmedewerker geletterdheid van de stuurgroep Volwassenenonderwijs, de federatie van de Centra voor Basiseducatie, de pedagogische begeleidingsdiensten van het volwassenenonderwijs, VDAB, Syntra Vlaanderen en de Huizen van het Nederlands.
- Om het werkveld te inspireren, werkten ze de volgende **producten** uit, gepubliceerd op : sites.google.com/site/doorstroomvolwassenenonderwijs : een visie op doorstroom, een overzicht van knelpunten en oplossingen, 12 scenario's van 'warme overdracht' van CBE naar CVO en omgekeerd, fiches met goede praktijkvoorbeelden en een modeltraject voor de pedagogische begeleidingsdiensten.
- Eind mei 2014 werd de projectgroep ontbonden.
- Projectleider Luc Bogaerts, tewerkgesteld door de decretale Stuurgroep volwassenenonderwijs, ging vanaf september 2014 verder met het **inventariseren van bestaande goede praktijken**.
- In overleg met Vocvo werd een eerste **vormingstraject door de pedagogische begeleidingsdienst van Vocvo** opgezet en uitgevoerd voor het TKO Antwerpen rond geletterdheid en doorstroom. Hierbij werden het modeltraject en ontwikkelde producten ingezet.

⁴ Visie op Doorstroom, <https://sites.google.com/site/doorstroomvolwassenenonderwijs>

- Het gesprek met de overheid en de stakeholders om de randvoorwaarden te scheppen voor een structurele verankering, kwam **on hold** te staan in de loop van het voorjaar 2015 wegens de onderhandelingen over de samenwerking en de opdracht van de Stuurgroep VO. Dit geldt ook voor de implementatie van het ondersteuningsmodel bij de pedagogische begeleidingsdiensten van de 4 onderwijskoepels.
- Advies van de **VLOR** van 23 juni 2015 met betrekking tot samenwerking tussen opleidingsinstellingen in functie van verbeterde doorstroom:
<https://mail.google.com/mail/u/0/#inbox/14e3fb35714de916?projector=1>, pagina 8.

Intussen is de **nieuwe context** duidelijk: de Stuurgroep voor het volwassenenonderwijs wordt opgeheven per 1 september 2015 en uit het decreet geschreven. De implementatie van dit project wordt per onderwijskoepel besproken.

Het **eindresultaat** van dit project is: een eindrapport van de projectleider Luc Bogaerts, nieuwe praktijkvoorbeelden, (geformaliseerde) samenwerkingsverbanden, bijvoorbeeld een protocol van samenwerking tussen CBE en CVO in Halle-Volvoorde, een disseminatieplan voor verankering van OD 1.5.

Als onderdeel van **disseminatie** zetten we in op valorisering, op de Stuurgroep van het Plan Geletterdheid, de Stuurgroep voor het volwassenenonderwijs, de Raad van Bestuur van Vocvo, de werkgroep samenwerkingen van de Federatie Centra voor Basiseducatie. Daarnaast worden de producten uitgedragen via de trefdag van Vocvo in 2016, en op komende events geletterdheid voor het secundair volwassenenonderwijs. De verwezenlijkingen worden gepubliceerd op het platform geletterdheid en aanverwante sites, en een online of papieren publicatie ter promotie wordt afgewogen.

Als **kritische succesfactoren** voor structurele verankering zien we vanuit het *Plan Geletterdheid*: het begeleiden door pedagogische begeleidingsdiensten van centra en het ter beschikking stellen van de goede praktijken. Ook de mate waarin opleidingsinstellingen hierin zelf een nood zien en samenwerking opnemen. *De werkgroep* beveelt aan de overheid aan om een wettelijk kader te voorzien in functie van verdere flexibilisering van het onderwijsaanbod, waarbij werken op maat meer mogelijk en gestimuleerd wordt, en waarbij centra die kwaliteitsvol doorverwijzen beloond worden en niet afgestraft.

Operationeel doel 1.6 – L-modules

Mijlpalen en producten

- In het kader van OD 1.6 -*Het volwassenenonderwijs consolideert en investeert in de ontwikkeling van nieuwe methodieken voor het verwerven van geletterdheidscompetenties, waarbij de grondslagen gevormd worden voor een maatgerichte en vraaggerichte aanpak*- ontwikkelde de projectgroep Curriculum van de decretale Stuurgroep voor het volwassenenonderwijs **een set van geletterdheidsmodules (L-modules)**. Deze werden ingediend op 15 september 2014.
- “In eerste instantie ontwikkelt de stuurgroep volwassenenonderwijs geletterdheidsmodules op basis van de matrix “Nederlands en leren leren”. Daardoor zal het volwassenenonderwijs op korte termijn beschikken over een set geletterdheidsmodules met een educatief perspectief, die als einddoel hebben dat de cursist in de toekomst zelfstandig inhouden kan verwerken. Het gaat dus niet om het aanleren van inhouden van de opleiding, maar wel over een procesbegeleiding waarbij het verwerken van inhouden een middel is. **De centra zullen aan de hand van deze set geletterdheidsmodules trajecten op maat van cursisten (zowel cursistengroepen als individuele cursisten) kunnen ontwikkelen.**”⁵
- Daarnaast leverde de stuurgroep een visietekst op rond werken met geletterdheidsmodules: <http://www.stuurgroepvo.be/doc/VisietekstGeletterdheid.pdf>. Ze organiseerde **een resonans naar het werkveld**.
- De bijkomende opmerkingen van **AKOV** werden verwerkt tot enkele aanpassingen. De L-modules werden opnieuw ingediend op 23 maart 2015.
- De **VLOR** bracht advies uit (<http://www.vlor.be/advies/advies-over-de-voorstellen-van-opleidingsprofiel-voor-het-secundair-volwassenenonderwijs> en <http://www.vlor.be/advies/advies-over-voorstellen-van-opleidingsprofielen-voor-het-secundair-volwassenenonderwijs-2>).
- De stuurgroep bereidde een **servicedocument** en **events geletterdheid** voor om het gebruik van de geletterdheidsmodules te ondersteunen.

De L-modules werden evenwel nog niet voorgelegd voor de Vlaamse regering voor definitieve goedkeuring. De Stuurgroep Volwassenenonderwijs wacht op de verklarende communicatie. De vooropgestelde timing van 1 september 2015 om L-modules in te richten, zal niet gehaald worden. Van zodra de L-modules groen licht krijgen, organiseren Vocvo en de pedagogische begeleidingsdiensten die hierrond willen samenwerken, de nodige ondersteuning voor implementatie van de L-modules.

Als **kritische succesfactoren** voor structurele verankering, ziet de *Stuurgroep Volwassenenonderwijs*: de overheid voorziet voldoende kansen qua middelen en begeleiding om deze aanvullende opdracht qua geletterdheid te realiseren. De centra moeten de organisatorische vrijheid hebben en er is vrijstelling van inschrijvingsgeld voor de cursisten. De

⁵ Visie van de Stuurgroep Volwassenenonderwijs m.b.t. het werken aan geletterdheid, p8.

kritische succesfactor voor implementatie *volgens het Plan Geletterdheid*, is een deskundige begeleiding vanuit de pedagogische ondersteuningsdiensten.

Prioritaire acties gericht op het leerplichtonderwijs

Operationeel doel 1.13 – Werken met ouders

Mijlpalen en producten

- De Basiseducatie is reeds geruime tijd vragende partij voor een kader en een stimulans voor **samenwerking tussen haar sector en het leerplichtonderwijs, om ouders te ondersteunen**. Vandaar de operationele doelstelling 1.13: *De onderwijsoverheid stimuleert scholen die willen investeren in samenwerking, gericht op geletterdheidstraining van ouders*.
- De Centra voor Basiseducatie hebben in de voorbije jaren **een leerplan en een visie op samenwerking**⁶ opgesteld, met diverse manieren van werken met ouders.
- Deze doelstelling vroeg het nodige **onderzoek en overleg** ter verkenning van beleid en partnerschappen: het zit op de kruispunten volwassenenonderwijs/leerplichtonderwijs, ouderbetrokkenheid/geletterdheid, talenbeleid/geletterdheid en NT1/NT2.
- In de schoot van de Stuurgroep Volwassenenonderwijs (projectgroep geletterdheid) werd een **overzicht van stakeholders en aanspreekpunten** in het leerplichtonderwijs opgesteld. Daarnaast werd het concept van een **rondetafel** afgewogen, om de ondersteunende intermediairen van school en ouders, zoals de ouderkoepels, pedagogische begeleidingsdiensten, LOP's en CLB, te enthousiasmeren tot een promotende rol van de samenwerking tussen basis- en secundaire scholen enerzijds en de Basiseducatie anderzijds.

Vanuit onze zetel in het Horizontaal Platform Armoede Overleg, dienden we een fiche in over het werken met ouders, in het kader van de opmaak van een nieuw Vlaams actieplan Armoedebestrijding (VAPA). Deze werd onderhandeld tussen de kabinetten en weerhouden als een actie, om **vanuit een gezamenlijk beleid van onderwijs en welzijn/armoedebestrijding**, te realiseren. Daarnaast dienden we in dit verband ook een fiche in bij de opmaak van het actieplan Integratie en Inburgering, om ook **inburgering als beleidsdomein** te betrekken op deze actie.

Het plan van aanpak werd bijgesteld: in plaats van een rondetafel als eerstvolgende stap, zullen we vanuit het Plan Geletterdheid partner per partner spreken en het (politieke) draagvlak nagaan. Deze **eerste gespreksronde** staat gepland voor het najaar 2015. Tegelijkertijd wordt een **tweede gespreksronde** voorbereid met partners van welzijn en inburgering.

⁶ <http://www.basiseducatie.be/node/6978>

Kritische succesfactor in het creëren van een blijvende stimulans, *volgens het Plan Geletterdheid*, is een structurele financiering, een participatieve rol van de stakeholders en een erkenning van de bestaande lokale goede praktijken.

Operationeel doel 3.6 – Bib op school

Vooraf

- In het project '**Bib op school**' werken bibliotheken reeds vele jaren samen met basis- en secundaire scholen rond lezen, leesplezier, literatuur, mediawijsheid en informatiegeletterdheid.
- In het najaar van 2014 werd een **expertengroep** opgericht om een leerlijn mediawijsheid en informatievaardigheden te ontwikkelen. Daarbij werd ook uitwisseling van lesmaterialen mogelijk gemaakt en lespakketten voor het 5de en 6de leerjaar ontwikkeld.

Op 5 mei 2015 organiseerden Bibnet en Locus de inspiratiedag De Bib op school⁷. Ze belichtten de opportuniteiten voor de samenwerking, expertisedeling en professionalisering van het scholenaanbod. In de vorm van praktijktafels werden **goede praktijken** gedeeld. Daarnaast werd een **kader en instrument** voor bibliotheken en scholen voorgesteld, dat hen toelaat om het aanbod van de bibliotheek te koppelen aan een **doorlopende leerlijn** per leerjaar en per eindterm. Vanuit het Plan Geletterdheid bekijken we hoe dit instrument ook kan dienen voor het volwassenenonderwijs.

Op het einde van de dag werd een aanzet gegeven om het reeds **bestaande scholenaanbod in kaart te brengen**. Deze wordt verwerkt tot een meer gesystematiseerde versie en weergave, en een meer uitgebreide en gestandaardiseerde online praktijkfiche, in samenwerking met mediawijs.be.

⁷ http://www.bibnet.be/portaal/Bibnet/Lokale_Ondersteuning/De-bib-op-school

Prioritaire acties gericht op het brede culturele veld

Operationeel doel 2.9 – Afstemming aanbod in cultuur en volwassenenonderwijs

Mijlpalen en producten

- In 2014 werd de actie 2.4 gerealiseerd; de bruikbaarheid van de **visie op geletterdheid** vanuit het plan geletterdheid **voor de culturele sector** besproken. Een alternatieve visie werd geformuleerd⁸.
- Daarnaast werd een **matrix** opgemaakt van het geletterdheidsaanbod in de culturele sector. Hierin werden **actoren, acties en maatregelen** zichtbaar die gericht zijn op/bijdragen aan het verhogen van geletterdheid bij kinderen, jongeren en volwassenen die laaggeletterd zijn of risico lopen om laaggeletterd te worden.
- Tot slot werden er **beleidsaanbevelingen** geformuleerd.
- Deze beleidsaanbevelingen werden overhandigd aan de nieuwe minister van cultuur Sven Gatz, en **gevaloriseerd** op verschillende beleidsfora.
- Op advies van de beleidsmedewerker voor Cultuur, Jeugd, Sport, Media, werd operationeel doel 2.9 geselecteerd dat beoogt: *de stuurgroep volwassenenonderwijs onderzoekt in samenwerking met actoren uit het SCW op welke manier aandacht voor geletterdheid een plaats kan krijgen in het informeel en niet-formeel leren.*

Deze actie werd bijgestuurd: het initiatief werd genomen door de planleider en de medewerker geletterdheid van de Stuurgroep Volwassenenonderwijs (momenteel verder werkzaam voor Vocvo). Tijdens het overleg van 18 mei 2015 met de Federatie Centra voor Basiseducatie en Socius werd er afgebakend tot afstemming van het aanbod voor laaggeletterden in de **Vormingpluscentra en de Centra voor Basiseducatie**. De Federatie Centra voor Basiseducatie zal dit najaar de verwachtingen ten aanzien van de socio-culturele sector/Vormingsplus formuleren, alsook kritische succesfactoren voor samenwerking. Socius koppelt dit terug naar de 13 Vormingpluscentra. Een volgend overleg is gepland in december 2015.

In het najaar zal de beleidsmedewerker Cultuur, Jeugd, Sport en Media het initiatief nemen om **acties voor een volgend Plan Geletterdheid** voor te bereiden.

Het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media werkte mee aan de campagne **Week van de Geletterdheid**.

⁸ Het geheel van visie, matrix en aanbevelingen zijn gepubliceerd op [dit forum](#)

Operationeel doel 4.9 – Mediawijsheid en mediageletterdheid

Mijlpalen en producten

- Binnen het domein cultuur en media trekt het **kenniscentrum Mediawijs.be**⁹ de acties rond e-inclusie, mediawijsheid en mediageletterdheid.
- De **missie** luidt als volgt: *Mediawijs.be wil alle burgers vandaag en morgen in staat stellen om zich bewust, kritisch en actief te bewegen in een gemediatiseerde samenleving. Het speelt een coördinerende en inspirerende rol binnen het mediawijsheidsveld. Het doel van Mediawijs.be is het versterken van mediawijsheidsinitiatieven, door partners uit het werkveld, de private en de publieke sector samen te brengen in overleg en samenwerkingstrajecten. Het speelt een actieve rol in visie- en beleidsontwikkeling met en voor de sector. Door kennis- en praktijkontwikkeling draagt het bij tot innovatie op het niveau van inhoud, projectformulering en –werking.*¹⁰
- Ze heeft meerdere doelstellingen in het Plan Geletterdheid, waarbij we OD 4.9 als overkoepelde doelstelling nemen:
 - 4.9: Een vormingsaanbod wordt voorzien m.b.t. mediagebruik
 - de doelstelling 3.4 Een effectieve ‘**kenniswerking**’ rond **mediawijsheid** wordt ontwikkeld en zo effectief mogelijk georganiseerd opdat kennis kan verzameld en gedeeld worden
 - de doelstelling 3.5 Een **veldtekening mediawijsheid** werd opgeleverd
 - de doelstelling 2.8 Een **stimuleringsregeling** (OD 2.8) werd georganiseerd ter financiering van projecten rond mediawijsheid voor kwetsbare doelgroepen.
- Vorig jaar leverde het kenniscentrum **producten** op als de Toolkit Mediawijsheid, het lespakket reclamewijsheid, een veldtekening mediawijsheid 2.0, een blog mediawijsheid en een reeks van dossiers zoals ‘Digitale kansen voor kansarme groepen’, ‘Mediawijze bibliotheken’ en Mediaopvoeding. Mediawijs.be schreef een whitepaper mediawijsheid met **beleidsaanbevelingen** op basis van een sectoranalyse en aanbevelingen per beleidsdomein. Daarnaast organiseerde ze **studiedagen en opleidingen** zoals de studiedag Armoede en e-inclusie’, Samen Digitaal! Naar innovatieve en creatieve openbare computerruimtes.
- Mediawijs was een partner in de organisatie van de studiedag ‘Ouders ondersteunen in een digitaal tijdperk’ van LINC vzw en ‘Mediawijsheid in scholen en bibliotheken’, van Bibnet.
- Begin dit jaar startte **een tweede opleiding tot mediacoach**, ook gericht op leraars uit het volwassenenonderwijs. Het kenniscentrum ontwikkelde complementair aan de opleiding een MOOC. In 2015-2016 wordt er ook een vertaalslag van de inhoud van deze MOOC naar een welzijnscontext gemaakt.

⁹ Mediawijs.be is een online kennisplatform voor mediawijsheid, ontstaan uit de conceptnota en meerjarenplan mediawijsheid: <http://www.ond.vlaanderen.be/ict/beleid/conceptnota-mediawijsheid.pdf>

¹⁰ <http://www.vocvo.be/geletterdheid/ik-wil-de-hele-website-verkennen/plan>

Momenteel loopt een **visie- en vormingstraject rond e-inclusie**. Mediawijs.be organiseerde op 12 mei 2015 samen met Vormingplus Antwerpen en LOCUS een eerste sessie rond de inzet van vrijwilligers in een lokale openbare computerruimtes. Een tweede sessie volgt rond mediawijsheid en kansengroepen op 29 oktober 2015. Dit vormingstraject loopt ook verder in 2016 met onder meer een sessie rond e-diensten. Uit dit traject komt ook een toolbox 'lokale e-inclusiepraktijken' voort en een whitepaper met de krachtlijnen voor een sterk lokaal e-inclusiebeleid. Op termijn wordt er ook een MOOC opgezet, gericht op (vrijwillige) begeleiders van openbare computerruimtes.

Verder rond e-inclusie organiseerde het Agentschap Informatie Vlaanderen, samen met IDEALiC op 25 juni 2015 een werksessie rond het **programma 'Radicaal Digitaal'**¹¹. Het Agentschap Informatie Vlaanderen ging in dialoog met actoren uit het e-inclusiewerkveld om hun 'begeleid digitaal' strategie uit te werken zodat kwetsbare groepen niet uit de boot vallen bij de digitaliseringplannen van de overheid. Vanuit het Plan Geletterdheid adviseerden we hoe de digitale dienstverlening van de Vlaamse overheid afgestemd kan worden op de uiteenlopende profielen van mensen, met uiteenlopende digitale competenties en daarbij horende behoeftes en verwachtingen. Dit interageert met het **beleidsadviserend doctoraat** van Ilse Mariën over 'de 8 profielen van digitale ongelijkheden', en het **Belgisch vierjarig onderzoek IDEALiC**, gelanceerd op 13 maart 2015, dat een kader voor e-inclusie ontwikkelt en beleidsaanbevelingen opstelt voor het e-inclusiebeleid¹².

Tot slot voerden Linc met de kernpartners Mediawijs.be, Locus en Bibnet de tiende editie van de campagne **de Digitale Week**¹³ van 20 tot 30 april 2015. Eén van de doelen van de campagne is te bouwen aan een e-inclusieve maatschappij.

¹¹ De Vlaamse Regering keurde op 27 maart 2015 de [conceptnota 'Vlaanderen Radicaal Digitaal'](#) goed. Ze onderschreef daarmee de doelstelling om tegen 2020 alle interacties tussen burgers / ondernemingen en de Vlaamse overheid te digitaliseren

¹² IDEALiC staat voor **Inclusion through Digital Empowerment and Autonomy across the Life Course** en is een vierjarig onderzoeksproject gefinancierd door BELSPO: <http://www.ideallic.be/>

¹³ www.digitaleweek.be

Prioritaire acties rond armoedebestrijding

Operationeel doel 2.10/ doel 3.8 – Leerkansen voor mensen in armoede

Mijlpalen en producten

- In het schooljaar 2013-2014 is een intensieve samenwerking opgestart onder de projectnaam **Leerkansen** tussen verenigingen waar armen het woord nemen (ook welzijnsschakels) en Centra voor Basiseducatie, gemonitord door een stuurgroep met de Stuurgroep voor het volwassenenonderwijs, het Netwerk tegen Armoede, de Welzijnsschakels, de Federatie Centra voor Basiseducatie, Vocvo en de Projectleider Plan Geletterdheid. Hiermee werd het operationeel doel 3.8 geconcretiseerd: *De Centra voor Basiseducatie, ondersteund door VOCVO en de decretale stuurgroep volwassenenonderwijs, werken samen met armenverenigingen om werken aan geletterdheid met mensen in armoede een plaats te geven; de geletterdheidstraining draagt bij tot armoedebestrijding.*
- In de vorm van een aantal **proefprojecten** in 3 regio's (Mechelen, Kortrijk /Menen /Roeselare en Ninove) detecteerden lesgevers van Basiseducatie, samen met begeleiders en vrijwilligers van armoedeverenigingen, informele leerkansen voor mensen in armoede.
- Leerkansen werden **benoemd als** *“de mogelijkheden om voor mensen in armoede meer leerervaringen te creëren, door ook de leerkansen die spontaan ontstaan in de organisaties die werken met mensen in armoede, te versterken”* en als *“informele leerkansen voor individuen en voor kleinere of grotere groepen.”*¹⁴
- In december 2014 werden het project en het projectdossier gepresenteerd op de Stuurgroep van het Plan Geletterdheid.²

De **eindproducten** van dit project zijn een dossier met beleidsaanbevelingen, een draaiboek met praktijkverhalen, een inhoudelijk dossier over leren in organisaties die werken met mensen in armoede, een film (getuigenis van een lesgever basiseducatie).

De **acties van disseminatie** zijn een tweede presentatie op de Stuurgroep van het Plan Geletterdheid op 18 juni 2015, een voorstellingsronde in verschillende regio's door Welzijnsschakels vzw, een Forumdag rond Leren georganiseerd door het Netwerk tegen armoede.

De **acties om de samenwerking te verankeren** zijn de volgende: er zal een verticaal overleg plaats vinden van de stuurgroep en betrokkenen uit de proefprojecten met het kabinet van onderwijs (vermoedelijk in september 2015). Er wordt een samenwerkingsprotocol opgesteld tussen het Netwerk tegen Armoede, de Federatie van de Centra voor Basiseducatie en Vocvo, er zal een intern overleg van/in verenigingen rond Leerkansen opstarten, er komt een

¹⁴ Dossier Leerkansen, werkdocument

structureel overleg tussen het Netwerk, de Federatie/CBE en Vocvo, en er worden acties voorbereid voor een nieuw Plan Geletterdheid.

Volgens stuurgroep van het project zijn de **aanbevelingen**¹⁵:

Ten aanzien van de overheid:

1. Het is nodig om een beleidsdomeinoverschrijdend structureel kader te creëren om de samenwerking tussen de CBE en de welzijns-/armoedesector structureel te verankeren.
2. De overheid stimuleert en faciliteert de CBE om intensiever samen te werken met verenigingen waar armen het woord nemen en welzijnsschakels. Naast de mogelijkheid van contractwerk en het decretaal erkende en gefinancierde klassikale aanbod (modulair aanbod, maatwerk en activeringsactiviteiten) **erkent en financiert de Vlaamse overheid decretaal de G-coach (geletterdheidscoach) als een specifieke onderwijsvorm/methodiek.**

Ten aanzien van de Federatie Centra voor Basiseducatie:

1. De Sector van de CBE sluit een protocol of samenwerkingsakkoord af met het Netwerk tegen Armoede, waarin het engagement wordt opgenomen om samen te werken met de verenigingen waar armen het woord nemen en welzijnsschakels
2. Samenwerken met organisaties die werken met mensen in armoede wordt een onderdeel van het doelgroepenbeleid van de centra.

Ten aanzien van Vocvo:

1. VOCVO verzamelt, ontwikkelt en verspreidt expertise met betrekking tot geletterdheid voor alle actoren.
2. VOCVO en de ondersteuningsdiensten van de organisaties die werken met mensen in armoede werken samen een specifiek vormingsaanbod uit waarmee ze zowel de CBE als de verenigingen waar armen het woord nemen/welzijnsschakels ondersteunen in hun samenwerking.
3. VOCVO ondersteunt, faciliteert en stimuleert de CBE in functie van werken met mensen in armoede. VOCVO neemt deel aan een structureel overleg met de Federatie CBE en het Netwerk tegen Armoede om dit op te volgen.

Ten aanzien van het Netwerk tegen armoede:

1. Het Netwerk tegen Armoede sluit een protocol of samenwerkingsakkoord af met de Sector van de Centra voor Basiseducatie, waarin het engagement wordt opgenomen om samen te werken met de CBE

Dit is een korte weergave. De volledig uitgeschreven aanbevelingen worden gepubliceerd op www.platform.geletterheid.be.

¹⁵ Presentatie Leerkansen, Stuurgroep Plan Geletterdheid 18 juni

Operationeel doel 2.14 – Afstemming geletterdheids- en armoedebeleid

Vooraf

- Het **Horizontaal Permanent Armoedeoverleg** is een overleg- en adviesorgaan om beleidsmedewerkers uit verschillende beleidsdomeinen én diverse organisaties uit het werkveld te laten participeren aan het armoedebestrijdingsbeleid.
- De projectleider van het Plan Geletterdheid en de projectmedewerker geletterdheid van Vocvo zijn sinds 2014 lid van dit overleg. Omgekeerd zijn 2 beleidsmedewerkers lid van de stuurgroep van het Plan Geletterdheid.
- Vanuit dit overlegorgaan werd meegewerkt aan de opmaak van het nieuw actieplan Armoedebestrijding (VAPA). Dit wordt goedgekeurd 1 jaar na de aanstelling van de nieuwe Vlaamse Regering (= juni 2015).

Vanuit het Plan Geletterdheid dienden we 6 fiches in om laaggeletterdheid te bestrijden en te voorkomen, om deel te laten worden van het armoedebestrijdingsbeleid. 5 fiches werden na onderhandeling tussen de kabinetten weerhouden, aangaande groeitrajecten, leerkansen, werken met ouders op basis- en secundair onderwijs, sensibiliseren en vorming over laaggeletterdheid en armoede. Vanuit het Plan Geletterdheid namen we deel aan het stakeholdersforum.

Tot slot maakten we alvast de link tussen gekleurde armoede, laaggeletterdheid en inburgering, in de fiche die we indienden voor het Actieplan Integratie en Inburgering. Dit is in opmaak en zal volgens planning landen op 15 oktober 2015.

Prioritaire acties rond werk

Operationeel doel 3.3 – Geletterdheidscoaching op de werkvloer

Toelichting

- We prioriteerden de **disseminatie van de Toolbox geletterdheid** via het sensibiliseren van intermediairen (OD 2.2.), het sensibiliseren van lokale besturen (OD 1.11), en het benutten van de sectorconvenants voor het inrichten van geletterdheidstraining op de werkvloer (OD 2.3). Daarmee realiseren we operationeel doel 3.3: *Het exploreren en opzetten van formules voor geletterdheidscoaching op de werkvloer voor zowel werkzoekenden als voor werkenden.*
- In het najaar van 2014 kwam de Toolbox Geletterdheid¹⁶ online en werd hij gepresenteerd op verschillende fora, waaronder de stuurgroep van de toolbox en de stuurgroep van het Plan Geletterdheid. In januari 2015 werd de **Toolbox gevalideerd** in het kader van ESF.

¹⁶ www.werkenaangeletterdheid.be

- Daarnaast volgden we de **implementatie van het screeningsinstrument laaggeletterdheid** "G-screen" op. In het najaar van 2014 werd de overeenkomst getekend en engageerde VDAB zich om opleiding te voorzien voor haar werknemers.

Als **acties van disseminatie van de Toolbox** en het sensibiliseren van intermediairen en lokale besturen staan momenteel gepland:

- Overleg van projectontwikkelaars (26/6) : er wordt bekeken wat de mogelijkheden zijn
- Inspiratiesessie sectorconvenanten (2/07): voorstelling Toolbox aan de economische sectoren
- Overleg met VVSG (8/07) over event voor lokaal sociaal beleid
- VDAB stakeholdersoverleg: voorstelling Toolbox
- Commissie diversiteit SERV (oktober): voorstelling Toolbox
- Kennisnetwerk van sectorconsulenten: voorstelling Toolbox

Het **verhogen van geletterdheidstraining op de werkvloer** werd ook opgenomen in de inspiratielijst voor sectoren m.b.t. de sectorconvenants. Meer concreet wordt in het luik diversiteit verwezen naar onderstaande acties:

- Sectoren kunnen hun ondernemingen en organisaties stimuleren in het gebruik van de Toolbox Geletterdheid. In deze Toolbox zitten een aantal nuttige instrumenten voor begeleiding op werkvloeren en in opleidingen rond geletterdheid;
- Sectoren maken promotie voor de campagne en website www.weekvandegeletterdheid.be.
- Sectoren promoten in het gebruik van de herkenningwijzer voor bedrijven www.werkenaangeletterdheid.be.

Wat betreft de **stand van zaken binnen VDAB**:

- Het screeningsinstrument geletterdheid wordt eerstdaags aan de bemiddelaars ter beschikking gesteld. Dit liep wat vertraging op wegens de inpassing in de nieuwe tools die bemiddelaars ter beschikking kregen in het kader van de nieuwe manier van werken 'iedereen bemiddelaar'.
- De webcursus laaggeletterdheid staat nog steeds ter beschikking van iedereen binnen VDAB via het interne intranet. Bij de richtlijnen rond het gebruik van de nieuwe tools en het screeningsinstrument zal ook de webcursus opnieuw in de aandacht komen.

De samenwerking met CBE loopt in de meeste regio's vlot, de meest intensieve samenwerking gebeurt in de rekenlabo's. Daarin begeleiden de CBE's cursisten in opleiding. Momenteel zoekt VDAB intern uit hoe ze de samenwerking met de Basiseducatie beter kunnen stroomlijnen. VDAB heeft al gesprekken met de Federatie Centra voor basiseducatie gevoerd.

Tot slot werkten zowel het departement Werk en sociale economie als VDAB mee aan de **campagne Week van de Geletterdheid**.

Bijlage 1: Toelichting van de context van de Stuurgroep Volwassenenonderwijs

Onderwerp: nieuwe context van samenwerking – aanpassingen aan het SPG - (nieuwe) verantwoordelijkheden in het SPG

Opgesteld door de projectleider van het SPG. Afgetoetst bij de stuurgroep van het SPG op 18/06/2015.

Wat is de nieuwe context van samenwerking?

De Decretale Stuurgroep Volwassenenonderwijs wordt opgeheven op 1 september¹⁷. De onderwijskoepels hebben afgesproken om samen te werken rond de ontwikkeling van opleidingsprofielen, EVC en onderwijs aan gedetineerden. Het werken aan geletterdheid is daarentegen geen verplicht onderwerp meer van samenwerking tussen Vocvo en de pedagogische begeleidingsdiensten van de onderwijskoepels.

Het volledige Plan Geletterdheid herzien en op de Vlaamse regering brengen is niet wenselijk; dit behoeft een lang proces, terwijl het actieplan zijn laatste anderhalf jaar ingaat. Het is wel aangewezen om de realiseerbaarheid van de doelen en acties uit het Plan Geletterdheid te herbekijken, voor die doelen waarin de Decretale Stuurgroep een engagement of rol had.

Daarbij komt dat Vocvo een trekkersrol wil nemen in de samenwerking met de onderwijskoepels rond geletterdheid. Daarvoor neemt ze een halftijdse medewerker in dienst, naast de projectleider die reeds in dienst is bij Vocvo om het Plan te coördineren.

Welke aanpassingen zijn er aan het SPG?

We zullen niet ingrijpen in het Plan zelf, wel zullen we de actoren in de monitoringsfiches aanpassen. Vocvo kwam overeen met de onderwijskoepels over de volgende engagementen:

	Operationele actie 2015-2016	In het kader van welk strategisch doel
1	Inhoud en/of feedback geven op het servicedocument voor de L-modules met uitleg en voorbeelden dat in alle leerplannen kan ingebed worden	Implementatie van L-modules en know-how doorstroom (SPG: OD 1.5, OD 1.6)
2	Een document maken waarmee we aantonen dat er noden bij CVO inzake numerieke, grafische en digitale geletterdheid zijn die niet door de basiseducatie kunnen worden opgevangen	
4	Contacten aanreiken en warm maken voor de gespreksronde en rondetafel geletterdheidsondersteuning van ouders op de (leerplicht)school. Projectuitkomst uitdragen.	Visie en draagvlak toetsen voor samenwerking tussen leerplichtonderwijs en basiseducatie in functie van geletterdheidsondersteuning van ouders op school. (SPG: OD 1.13)

¹⁷ OD XXV

6	Meewerken aan 'een jaar rond sensibiliseren rond geletterdheid' (zowel naar de maatschappij toe als binnen de sector en binnen de eigen organisatie) - actie 1: campagne maken	Het VO investeert in nieuwe strategieën voor activering, sensibilisering en toeleiding (SPG: OD 3.1)
	Actie 2: alle communicatie die Vocvo bezorgt rond geletterdheid intern en extern verspreiden (nieuwsbrieven, studiedagen, persberichten, campagne...)	
	Actie 3: feedback en input geven op de verdere ontwikkeling van het platform geletterdheid	
	Actie 4: deelnemen aan de stuurgroep van het Plan geletterdheid	

Aan de volgende acties, zullen enkele onderwijskoepels deelnemen:

3	Een event geletterdheid voorbereiden en/of uitvoeren rond geletterdheidsmodules en doorstroom voor de CVO's	Implementatie van L-modules en know-how doorstroom (SPG: OD 1.5, OD 1.6)
5	Samen met Vocvo in 1 van de eigen centra een traject uitwerken rond geletterdheid (L-modules, werken rond armoede, werken met ouders...)	Professionalisering van pedagogisch begeleiders zodat zij geletterdheid kunnen integreren in hun begeleiding (SPG: OD 4.3)

Wat verandert dit in de verantwoordelijkheden in het SPG?

De **Vlaamse regering** blijft eindverantwoordelijke voor het SPG.

Vocvo en het **departement Onderwijs en Vorming** staan in voor de aansturing (dit is opvolging, monitoring en advisering) van het Plan Geletterdheid.

Vocvo organiseert de afstemming tussen de belangrijkste partners (overheid, federatie BE en Vocvo) en de projectleider geletterdheid (in de vorm van een structureel overleg geletterdheid).

Iedere partner is verantwoordelijk voor zijn engagementen, zoals beschreven in de monitoringsfiches van het SPG.

De **onderwijskoepels** zijn enkel nog verantwoordelijk voor de engagementen die ze formuleren en die Vocvo opvolgt in het kader van het SPG.

Fiche 1.5 - Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2011-2016		
Strategische doelstelling	SD1. De geletterdheid wordt verhoogd door een gerichte aanpak in het leerplichtonderwijs en innovatie in het volwassenenonderwijs	
Operationele doelstelling en/of actie	1.5. Het volwassenenonderwijs optimaliseert de inspanningen voor leertrajectbegeleiding in verband met geletterdheid en investeert in doorstroombegeleiding van laaggeletterde cursisten.	
Engagement	<p>De decretale stuurgroep volwassenenonderwijs brengt goede praktijken en procedures in kaart met betrekking tot leertrajectbegeleiding voor laaggeletterde cursisten. Dit gebeurt zowel voor de Centra voor Basiseducatie als voor de Centra voor Volwassenenonderwijs. De initiatieven die succesvol blijken worden beschreven en de kennis wordt verspreid. De decretale stuurgroep volwassenenonderwijs gaat eveneens op zoek naar goede praktijken in de ons omliggende landen.</p> <p>De pedagogische begeleidingsdiensten en VOCVO nemen het aspect geletterdheid op in hun initiatieven rond trajectbegeleiding.</p> <p>Geletterdheid krijgt een plaats in systemen van leertrajectbegeleiding in en tussen centra. Er is hierbij bijzondere aandacht voor doorstroombegeleiding tussen opleidingen op niveau 2 van de Vlaamse kwalificatiestructuur naar opleidingen op niveau 3 en 4 van de Vlaamse kwalificatiestructuur. De centra basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs analyseren de wederzijdse doorstroom tussen de centra. De analyse brengt zowel persoonsgebonden als organisatiegebonden factoren in kaart. Op basis hiervan wordt de doorstroom tussen centra systematisch verbeterd.</p>	
Actoren	Initiatiefnemer	Decretale stuurgroep volwassenenonderwijs
	Partners	Pedagogische begeleidingsdiensten en VOCVO, Centra voor basiseducatie, de Centra voor Volwassenenonderwijs en andere opleidingsverstrekkers
	Hoofduitvoerder	Centra voor basiseducatie en de Centra voor Volwassenenonderwijs
	Andere actoren	
Uitrol	S	<p>a. De decretale stuurgroep volwassenenonderwijs brengt goede praktijken en procedures in kaart met betrekking tot leertrajectbegeleiding voor laaggeletterde cursisten</p> <p>b. De pedagogische begeleidingsdiensten en VOCVO nemen in hun initiatieven rond trajectbegeleiding het aspect geletterdheid op</p> <p>c. De centra basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs en andere opleidingsverstrekkers analyseren de wederzijdse doorstroom tussen de centra</p>
	M	<p>Indicator 1: Een publicatie van goede praktijken</p> <p>Indicator 2: Een geletterdheidsaanbod door pedagogische begeleidingsdiensten</p> <p>Indicator 3: Een model van doorstroom</p> <p>Indicator 4: Structurele afspraken tussen opleidingscentra op Vlaams niveau</p>

	A	Doorverwijzing en samenwerking ifv een optimale leerlingbegeleiding moet gestimuleerd en beloond worden.
	R	De doorstroom van cursisten van de ene naar de andere opleidingsverstrekker wordt geregistreerd.
	T	Analyse wederzijdse doorstroom: 2013-2014 Inventarisering goede praktijken: 2014-2015 Aanbod begeleiding rond geletterdheid: 2014-2015 Projectgroep geletterdheid bevordert implementatie van het geletterdheidsaanbod: 2014-2015: pilootprojecten, communicatie, toonmoment van goede projecten
Opvolging		Projectgroep geletterdheid rapporteert aan de projectleider Plan Geletterdheid ten laatste half augustus en ten laatste half december over de voortgang. Projectleider Plan Geletterdheid neemt deel aan de projectgroep geletterdheid.
Links		http://www.stuurgroepvo.be

Fiche 1.6 - Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2011-2016

Strategische doelstelling	SD1. De geletterdheid wordt verhoogd door een gerichte aanpak in het leerplichtonderwijs en innovatie in het volwassenenonderwijs.	
Operationele doelstelling en/of actie	1.6. Het volwassenenonderwijs consolideert en investeert in de ontwikkeling van nieuwe methodieken voor het verwerven van geletterdheidscompetenties, waarbij de grondslagen gevormd worden voor een maatgerichte en vraaggerichte aanpak.	
Engagement	<p>De decretale stuurgroep volwassenenonderwijs ontwikkelt geletterdheidsmodules.</p> <p>De pedagogische begeleidingsdiensten en VOCVO organiseren nascholing voor leraren bij de implementatie van geletterdheidsmodules in het volwassenenonderwijs.</p> <p>De leraren maken kennis met aangepaste werkvormen.</p> <p>Bij de implementatie van geletterdheidsmodules zorgen de pedagogische begeleidingsdiensten en VOCVO voor de ondersteuning van instellingen in het volwassenenonderwijs die geletterdheidsmodules willen gaan inzetten.</p>	
Actoren	Initiatiefnemer	Decretale stuurgroep VO
	Partners	Pedagogische begeleidingsdiensten, VOCVO
	Hoofduitvoerder	Instellingen Volwassenenonderwijs, lesgevers geletterdheidsmodules
	Andere actoren	AKOV, departement O&V (stafdiensten), AHOVOS
Uitrol	S	<p>a. De decretale stuurgroep volwassenenonderwijs ontwikkelt geletterdheidsmodules en een visie.</p> <p>b. Er worden afspraken gemaakt tussen de pedagogische begeleidingsdiensten over ondersteuning van instellingen volwassenenonderwijs.</p> <p>c. De pedagogische begeleidingsdiensten en Vocvo organiseren nascholing.</p>

	M	Indicator 1: Er zijn x aantal geletterdheidsmodules ontwikkeld
	A	Voor de onderwijsoverheid moet de nood aan nieuwe modules/referentiekaders aangetoond worden. Voor de onderwijsinstellingen moet er voldoende informatie en ondersteuning zijn. De pedagogische begeleidingsdiensten en Vocvo hebben een kader en een gezamenlijk engagement van hun coördinatoren nodig.
	R	We registreren vanaf een nulpunt hoeveel modules worden ingezet.
	T	Ontwikkeling en indienen van modules: 2013-2014 Resonans: mei 2014 Goedkeuring: februari 2014 Nascholingsaanbod: 2014-2015
Opvolging		Projectgroep Curriculum rapporteert aan planleider ten laatste half augustus en ten laatste half december over voortgang. Planleider neemt deel aan de projectgroep geletterdheid.
Links		http://www.stuurgroepvo.be/curriculumontwikkeling/opleidingsprofielen

Fiche 1.13 - Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2011-2016

Strategische doelstelling	SD1. De geletterdheid wordt verhoogd door een gerichte aanpak in het leerplichtonderwijs en innovatie in het volwassenenonderwijs.
Operationele doelstelling en/of actie	1.13. De onderwijsoverheid stimuleert scholen die willen investeren in samenwerking, gericht op geletterdheidstraining van ouders.
Engagement	<p>In het kader van een preventief geletterdheidsbeleid werkt de onderwijsoverheid een concept uit voor geletterdheidstraining van laaggeletterde ouders tijdens de schooltijd van de kinderen. Daarbinnen krijgt het geïntegreerd en op maat werken aan geletterdheid met ouders in de school van de kinderen een plaats.</p> <p>Scholen worden gestimuleerd en ondersteund in het voeren van een taalbeleid en een beleid rond ouderparticipatie. Daarbij zal er aandacht zijn voor het toenemende gebruik van elektronische leerplatformen, ook in de communicatie met ouders, die een drempel kunnen vormen voor laaggeletterde ouders.</p> <p>In dat kader worden scholen gestimuleerd om samen te werken met de basiseducatie rond geletterdheid. De onderwijsoverheid zorgt voor de verspreiding van het concept.</p> <p>De expertise van de CBE wordt ingezet voor korte opleidingen voor ouders, gericht op de geletterdheids-competenties die nodig zijn in de schoolse context van de kinderen, basisgebruik ICT en elementaire rekenvaardigheden. De CBE bouwen een aanbod voor laaggeletterde ouders uit in samenwerking met scholen met het oog op preventief werken aan geletterdheid. De CBE bouwen dit aanbod verder uit onder meer in de ontwikkeling van een specifiek leerplan.</p>

Actoren	Initiatiefnemer	Departement Onderwijs en Vorming
	Partners	Federatie CBE, afdeling basisonderwijs en deeltijds kunstonderwijs, afdeling secundair onderwijs en leerlingenbegeleiding
	Hoofduitvoerder	Scholen Basis- en secundair onderwijs
	Andere actoren	Centra voor Basededucatie, Sien Vandenhoof (dep O&V)
Uitrol	S	<p>a. De onderwijsoverheid werkt een concept uit voor geletterdheidstraining/ondersteuning geïnspireerd op goede praktijken.</p> <p>b. De onderwijsoverheid stimuleert scholen tot ondersteuning van laaggeletterde ouders.</p> <p>c. De onderwijsoverheid stimuleert scholen om samen te werken met de CBE.</p> <p>d. De CBE bouwen een aanbod uit voor laaggeletterde ouders in samenwerking met de scholen.</p>
	M	<p>Indicator 1: Het uitgewerkte concept</p> <p>Indicator 2: Een aanbod van CBE</p> <p>Indicator 3: Het aantal onderwijsinstellingen die het concept kennen, neemt toe</p> <p>Indicator 4: X aantal scholen met een samenwerking met CBE</p>
	A	Voor de scholen moet er een stimulans zijn om samen te werken. De federatie voor de CBE vraagt om de scholen als partners te betrekken.
	R	We gaan na of de scholen het concept kennen en of ze het gebruiken
	T	<p>Overleg rond doelen, beleidsplannen en goede praktijken: najaar 2014</p> <p>Ontwikkeling stimulerende maatregelen: 2014-2015</p> <p>Communicatie: 2015-2016</p>
Opvolging		Planleider coördineert het overleg tussen partners.
Links		<p>Leerplan MO Samen Leven Ouders en School</p> <p>Visie Samenwerking CBE met scholen</p>

Fiche 2.10 - Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2011-2016

Strategische doelstelling	SD2. Geletterdheid wordt een horizontaal aandachtspunt in de beleidsdomeinen Welzijn, Cultuur, Werk en Media
Operationele doelstelling en/of actie	2.10. De geletterdheidsacties worden gelinkt aan het Vlaams actieplan Armoedebestrijding.
Engagement	<p>De Stuurgroep Volwassenenonderwijs deelt de expertise in geletterdheid met de initiatieven die werken met mensen in armoede. De initiatieven die werken met mensen in armoede delen hun expertise over armoede met de instellingen van het volwassenenonderwijs. De goede praktijken over samenwerking tussen centra voor basededucatie en verenigingen waar armen het woord nemen worden verder verspreid.</p> <p>Er worden initiatieven genomen om de kennis van armoede en de effecten op scholing en geletterdheid in de opleidingen voor mensen die in contact komen met mensen in armoede te integreren.</p>

		De Stuurgroep Volwassenenonderwijs onderzoekt in samenwerking met actoren uit de armoedebestrijding op welke manier aandacht voor geletterdheid een plaats kan krijgen in informeel en niet-formeel leren. Hiertoe wordt de onderwijsregelgeving onderzocht op zijn mogelijkheden om deze benadering mogelijk te maken.
Actoren	Initiatiefnemer	De Stuurgroep VO
	Partners	Netwerk tegen Armoede, Welzijnsschakels, federatie CBE
	Hoofduitvoerder	Actoren uit de armoedebestrijding en CBE
	Andere actoren	
Uitrol	S	<ul style="list-style-type: none"> a. Goede praktijken van samenwerking verspreiden in de vorm van dialoog, informatiemomenten voor instellingen volwassenenonderwijs en organisaties die werken met mensen in armoede. b. Vormingen stofferen met good practices c. Onderzoek van discours rond niet-/informeel leren en onderzoek van onderwijsregelgeving
	M	Indicator 1: een overzicht van acties om praktijken te verspreiden Indicator 2: afspraken rond opleidingen stofferen Indicator 2: doelstellingen op het vlak van samenwerking
	A	Actoren uit de armoedebestrijding sensibiliseren rond geletterdheid en CBE deskundig maken in het begeleiden van laaggeletterden in armoede, is een win-win.
	R	/
	T	Kennismaking partners: voorjaar 2014 Overleg: najaar 2014
Opvolging		Projectleider initieert het overleg De Stuurgroep VO en het Netwerk tegen armoede rapporteren halfjaarlijks (augustus en december) aan de projectleider Plan Geletterdheid
Links		/

Fiche 3.8 - Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2011-2016

Strategische doelstelling	SD3. Structurele partnerschappen voor geletterdheid worden ontwikkeld
Operationele doelstelling en/of actie	3.8. De Centra voor Basiseducatie, ondersteund door VOCVO en de decretale stuurgroep volwassenenonderwijs, werken samen met armenverenigingen om werken aan geletterdheid met mensen in armoede een plaats te geven; de geletterdheidstraining draagt bij tot armoedebestrijding.
Engagement	Het geïntegreerd aanbieden van opleidingen betreffende de basisvaardigheden wordt verder geëxploreerd. Bijzondere aandacht gaat naar de randvoorwaarden en drempels die het organiseren van meer formeel leren voor mensen in armoede belemmeren. In proefprojecten wordt verder geëxperimenteerd met partnerschappen en organisatorische mogelijkheden om plaatselijk een laagdrempelig aanbod aan te bieden

		<p>De Centra voor Basiseducatie gaan, ondersteund door VOCVO en de Stuurgroep Volwassenenonderwijs, samen met het Vlaams netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord nemen en de Welzijnsschakels verder na op welke manier aandacht voor geletterdheid en onderwijs een plaats kan krijgen bij initiatieven die werken met mensen in armoede. Hiertoe wordt in een aantal organisaties die werken met mensen in armoede geschikte modules uit het aanbod van de basiseducatie ingezet. Enerzijds doet de lesgever basiseducatie ervaring op in het werken met mensen in armoede (in servicetraining). Anderzijds worden de mogelijkheden tot informeel leren ontdekken, informele leermomenten zien en de kansen om meer formele leermomenten daarop aan te sluiten geïnitieerd.</p> <p>Er wordt ook de mogelijkheid onderzocht om de werking van organisaties die werken met mensen in armoede gedurende een bepaalde tijd te laten screenen door experts geletterdheid uit het onderwijs. Bedoeling is dat zij leermomenten detecteren in de werking van deze organisaties, die hertalen in functie van de geletterheidsdoelstellingen waardoor ze de initiatieven op een hoger niveau te tillen en die momenten in concreet bruikbare systemen gieten.</p>
Actoren	Initiatiefnemer	CBE, Vlaams netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord nemen en de Welzijnsschakels
	Partners	
	Hoofduitvoerder	
	Andere actoren	Stuurgroep Volwassenenonderwijs, centra voor basiseducatie
Uitrol	S	<p>a. Verenigingen en Welzijnsschakels zetten het aanbod van de basiseducatie in.</p> <p>b. De Stuurgroep Leerkansen coördineert proefprojecten en stelt beleidsaanbevelingen op ivm het geïntegreerd werken aan geletterdheid.</p>
	M	Indicator 1: X aantal ingezette modules Indicator 2: dossier met beleidsaanbevelingen
	A	/
	R	Visie en streefcijfer formuleren waarom en hoeveel modules inzetten
	T	Proefprojecten: voorjaar – najaar 2014 (West-VL tot voorjaar 2015) Dossier: najaar 2014- voorjaar 2015
Opvolging		Projectleider neemt deel aan de Stuurgroep Leerkansen. De Stuurgroep Leerkansen rapporteert halfjaarlijks (augustus en december) over de voortgang.
Links		/

Fiche 2.14 - Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2011-2016

Strategische doelstelling	SD2. Geletterdheid wordt een horizontaal aandachtspunt in de beleidsdomeinen Welzijn, Cultuur, Werk en Media
---------------------------	--

Operationele doelstelling en/of actie	2.14. Het Plan Geletterdheid Verhogen staat op de agenda van het Horizontaal Permanent Armoedeoverleg (HPAO).	
Engagement	In het HPAO komen de aandachtsambtenaren uit de verschillende departementen en agentschappen van de Vlaamse administratie samen met medewerkers van het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen en enkele bijkomende experts. Zij vertegenwoordigen de verschillende beleidsdomeinen waarin armoedebestrijding belangrijk is. Ook het interfederaal Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting en de vzw De Link, die de opleiding en de tewerkstelling van ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting coördineert, nemen deel aan het overleg. Het HPAO speelt een actieve rol in het kader van een integraal armoedebeleid . Zij vormt het kruispunt waar informatie vanuit de verschillende beleidsdomeinen en – niveaus samenkomen. Het HPAO is een denktank waar innovatieve ideeën worden ontwikkeld om armoede uit te sluiten . Het HPAO zal minimaal vier maal per jaar samenkomen Er wordt hiervoor jaarlijks een budget van 500 euro voorzien.	
Actoren	Initiatiefnemer	Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
	Partners	Andere beleidsdomeinen
	Hoofduitvoerder	HPAO
	Andere actoren	Vlaams Netwerk VWAWN
Uitrol	S	Het HPAO overlegt hoe het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding wordt opgevolgd. Voor de opvolging wordt een budget van 500 euro voorzien.
	M	Indicator 1: geletterdheid staat op de agenda van het HPAO Indicator 2: een rapport over welke nieuwe initiatieven eruit zijn voortgekomen
	A	Een agenda zal bij het begin van het jaar opgemaakt worden. Jaarrapport wordt gemaakt.
	R	Informatie-uitwisseling tussen beleidsdomeinen en niveaus HPAO stuurt het VAPA
	T	Zie planning overleg najaar
Opvolging	Planleider neemt deel aan overleg.	
Links	/	

Fiche 3.1 - Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2011-2016

Strategische doelstelling	SD3. Structurele partnerschappen voor geletterdheid worden ontwikkeld
Operationele doelstelling en/of actie	3.1. Het volwassenenonderwijs investeert in nieuwe strategieën voor sensibilisering, activering en toeleiding, waarbij vooral oog is voor structurele partnerschappen met andere beleidsdomeinen en een geharmoniseerde aanpak.
Engagement	De decretale stuurgroep volwassenenonderwijs detecteert nieuwe strategieën voor sensibilisering, activering en toeleiding . Dit gebeurt

		in samenspraak met de pedagogische begeleidingsdiensten en VOCVO, de Centra voor Basiseducatie, de Centra voor volwassenenonderwijs en relevante actoren in andere beleidsdomeinen. De overheid zal de nieuwe strategieën promoten. Een algemene maatschappelijke sensibilisering blijft noodzakelijk.
Actoren		Initiatiefnemer Stuurgroep VO
		Partners Federatie CBE
		Hoofduitvoerder Instellingen VO
Uitrol	S	a. Uitwerking van de campagne Week van de geletterdheid b. Uitwerking van een plan voor sensibilisering
	M	Indicator 1: een plan voor sensibilisering met acties per doelgroep en wie doet wat Indicator 2: een draaiboek voor de campagne
	A	De campagne wordt een Vlaamse campagne van meerdere partners. Sensibilisering gaat over het betrokken maken van de verschillende beleidsdomeinen waar geletterdheid een aandachtspunt moet zijn.
	R	/
	T	Zomer 2014: plan sensibilisering Zomer 2014: draaiboek campagne Najaar 2014: aftoetsen plan op structureel overleg Najaar 2014-voorjaar 2015: rondgang bij partners
Opvolging		Projectleider initieert overleg.
Links		www.weekvandegeletterdheid.be

Fiche 3.2 Terug naar Operationeel doel 3.3 – Geletterdheidscoaching op de werkvloer

Fiche 3.2 - Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2011-2016	
Strategische doelstelling	SD3. Structurele partnerschappen voor geletterdheid worden ontwikkeld
Operationele doelstelling en/of actie	3.2. In het werkgelegenheidsbeleid volgt op screening en detectie een functioneel traject dat aansluit bij het perspectief en de behoeften van werkzoekenden, dat hen kan motiveren om het geletterdheidprobleem aan te pakken.
Engagement	De Centra voor Basiseducatie intensifiëren en consolideren de samenwerking met VDAB met het oog op geletterdheidstraining op maat van werkzoekenden die klant zijn bij VDAB . Deze actie bouwt voort op screening en detectie van laaggeletterdheid in de context van werk. Hierop volgt nu de uitbouw van een functioneel, geïntegreerd, efficiënt en intensief aanbod waarbij de band met de potentiële werksituatie zo nauw mogelijk wordt gehouden. De geletterdheidstraining draagt op een efficiënte manier bij aan het traject van werkzoekenden richting duurzame tewerkstelling. Concrete acties zijn: 1. Verdere uitbouw van geletterdheidsinitiatieven met VDAB voor ruimere doelgroep vanuit de arbeidsmarkt-bemiddeling. De bestaande

		<p>initiatieven worden verankerd en nieuwe initiatieven worden ontwikkeld.</p> <p>2. Experimentele implementatie van het screeningsinstrument geletterdheid (de G-screen) als een instrument in het begeleidings- en opleidingstraject van potentieel laaggeletterde werkzoekenden ingeschreven bij VDAB.</p> <p>3. Verdere optimalisering van de wederzijdse doorverwijzing van cursisten tussen CBE en VDAB met het oog op duurzame tewerkstelling en competentieversterking en een verhoogde deelname aan geletterdheidstraining van deze doelgroep.</p>
Actoren	Initiatiefnemer	Departement O&V
	Partners	Federatie CBE, VDAB
	Hoofduitvoerder	CBE, VDAB
	Andere actoren	Departement WSE
Uitrol	S	Zie timing
	M	Indicator 1: een samenwerkingsovereenkomst Indicator 2: registratie hoe vaak het instrument gebruikt wordt Indicator 3: registratie hoeveel laaggeletterden worden doorverwezen van VDAB naar CBE en van CBE naar VDAB
	A	Het gebruik van het instrument is aanvaardbaar wanneer deel 1 optioneel is (wegens zeer uitgebreid) en deel 2 (de subscreenings) verplicht.
	R	Registratie in het registratiesysteem Da Vinci moet mogelijk zijn. Er is een nulpunt van registratie.
	T	Samenwerkingsakkoord: voorjaar 2014 Overleg rond implementatie van instrument met VDAB: zomer 2014 Overleg rond registratie en wederzijdse doorverwijzing: najaar 2014 Overleg rond uitbouw geletterdheidsinitiatieven: najaar 2014
Opvolging		Projectleider neemt deel aan overleg
Links		Samenwerkingsovereenkomst

Fiche 3.3 - Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2011-2016

Strategische doelstelling	SD3. Structurele partnerschappen voor geletterdheid worden ontwikkeld
Operationele doelstelling en/of actie	3.3. Het exploreren en opzetten van formules voor geletterdheidscoaching op de werkvloer voor zowel werkzoekenden als voor werkenden.
Engagement	In het vorige plan geletterdheid werd er geëxperimenteerd met de formules 'Geletterdheid op de Werkvloer (GODW)' en G-coach. Deze formules moeten verder worden geïntensifieerd en geconsolideerd. Daarnaast dienen nog onontgonnen mogelijkheden van werkplekieren voor werkzoekenden zoals individuele beroepsopleiding met geletterdheidondersteuning (IBO-G analoog aan IBO-T of IBO met taalondersteuning) onderzocht te worden. Ook de eventuele opportuniteit van zuivere G-coaching on/to the job – los van een technische opleiding – moet geëxploreerd worden.

		<p>Los van het inbedden van deze acties in sectorconvenants, diversiteitsplannen en los van het promoten van deze acties via de sociale partners moeten ook de werkgeversorganisaties zelf meer actief betrokken worden om de finaliteiten van deze acties en trajecten mee te bepalen. Overleg tussen sectoren, sociale partners, werkgevers maar ook de centra voor basiseducatie moet worden opgezet om deze formules vorm te geven en te concretiseren naar de werkvloer toe.</p> <p>Met de centra voor Basiseducatie moet worden nagegaan in welke mate zij voldoende wendbaar zijn om flexibel op deze vragen in te gaan. Hiertoe wordt de onderwijsregelgeving onderzocht op zijn mogelijkheden om deze benadering mogelijk te maken.</p>
Actoren		Initiatiefnemer Werk / Onderwijs
		Partners Werk / Onderwijs, Sectoren, sociale partners, werkgeversorganisaties
		Hoofduitvoerder Werk / Onderwijs, Federatie CBE
		Andere actoren
Uitrol	S	<ul style="list-style-type: none"> a. Onderzoeken van mogelijkheden van werkplekleren b. Promoten van acties c. Onderzoeken van onderwijsregelgeving ivm flexibiliseren aanbod door CBE
	M	<p>Indicator 1: X aantal acties opgenomen in diversiteitsplannen en sectorconvenants</p> <p>Indicator 2: nieuwe formules van geletterdheidsondersteuning op de werkvloer voor werkenden/werkzoekenden</p> <p>Indicator 3: uitgebreid aanbod door CBE voor werkenden/werkzoekenden</p>
	A	Het promoten van acties moet gepaard gaan met een sensibilisering van de sector/partners (OD 3.1).
	R	Geletterdheidscoaching op de werkvloer voor werkenden wordt mede ontwikkeld in het ESF-project Toolbox geletterdheid.
	T	<p>Overleg met departement Werk: najaar 2014</p> <p>Overleg met sectoren, sociale partners en werkgeversorganisaties: najaar 2014</p> <p>Overleg met de Federatie CBE: najaar 2014</p>
Opvolging		<p>De projectleider plan geletterdheid initieert overleg.</p> <p>De projectleider neemt deel aan de stuurgroep van het ESF-project Toolbox geletterdheid.</p>
Links		Website Toolbox is in aanmaak

A: staat voor ‘aanvaardbaar’: hoe de doelstelling aanvaardbaar wordt voor actoren (vanuit het perspectief van actoren).

AHOVOS: Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen. AHOVOS is actief op vlak van onderwijsdata en -informatie, die ze beschikbaar maakt voor al haar partners.

AKOV: Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming

CJSM: Beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media.

Departement O&V: departement onderwijs en vorming.

HPAO: Horizontaal Platform Armoede-overleg.

M: staat voor ‘meetbaar’: hoe de doelstelling gemeten wordt (d.m.v. kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren).

Projectgroep curriculum: Projectgroep binnen de Decretale Stuurgroep voor het Volwassenenonderwijs. De projectgroep curriculumontwikkeling staat in voor de uitvoering van de opdrachten m.b.t. opleidingsprofielen en leerplannen.

Projectgroep geletterdheid: Projectgroep binnen de Decretale Stuurgroep voor het volwassenenonderwijs.

R: staat voor ‘realistisch’: hoe de doelstelling realistisch is of wat de randvoorwaarden zijn (vanuit het perspectief van de plancoördinatie, ter onderscheid met ‘A’).

S: staat voor ‘specifiek’: wat de doelstelling specifiek inhoudt (wie engageert zich tot wat).

Stuurgroep doorstroom: Projectgroep binnen de Decretale Stuurgroep voor het volwassenenonderwijs.

Structureel overleg: overleg met partners van geletterdheid die deelprojecten van het plan geletterdheid bespreken en tools aanleveren voor het platform geletterdheid.

T: staat voor ‘timing’: de vooropgestelde timing voor de doelstelling.

VNWAWN: Verenigingen waar armen het woord nemen.

VO: volwassenenonderwijs.

VOCVO: Vlaams Ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs.

Bijlage 4: Overzicht van meetindicatoren

<Doel	Algemene meetindicator (A)	Resultaatsindicator (R) ROOD= nog niet opgestart ORANJE: knelpunt DONKERGROEN: behaald LICHTGROEN: bezig	Specifieke meetindicator op het resultaat (M)	Bron/Wie levert gegevens aan?
OD 1.1.	A1: peilingen/ TIMSS en PIRLS meten of eindtermen behaald worden (IVV, Nederlands, PAV in BSO, wiskunde) BaO + SO	R1: Overzicht initiatieven en actoren m.b.t. Basisonderwijs (BaO)		R1: Nog uit te klaren met BaO A1: website AKOV (peilingkalender) +Departement OV (Isabelle Erauw)
OD 1.2.	A2: peilingen/PISA meten behalen van eindtermen	R2: Geletterdheid als prioritair nascholings thema in het Secundair Onderwijs		R2: Departement OV (Elke Peeters) A2: website AKOV + Departement OV (Isabelle Erauw)
		R3: Sensibiliseringsacties rond flexibele leertrajecten en differentiatie in het SO		R3: Departement OV
		R4: Organisatie van coachingstrajecten geletterdheid in DBSO en leertijd		R4: Departement OV
	A3: cijfers vroegtijdige schoolverlaters	R5: De link wordt gelegd met het actieplan Vroegtijdig Schoolverlaten (VSV)		A3: Departement OV (Marie Kruyfhoofd)
OD 1.3.		R6: Een rapport m.b.t. beeldgeletterdheid		R6: Departement OV (Jan De Craemer)
		R7: Een referentiekader m.b.t. beeldgeletterdheid wordt ter beschikking gesteld aan scholen		R7: Departement OV (Jan De Craemer)
OD 1.4.		<i>Randvoorwaarde: de Centra voor Leerloopbaanbegeleiding worden opgericht</i>		

OD 1.5.		R8: Een publicatie van goede praktijken van traject-begeleiding voor het VO	M1: X aantal cursisten stroomt door van BE nr diplomagerichte opleidingen of AV in sec VO	R8: Stuurgroep VO (Luc Bogaerts) M1: AHOVOS
			M2: X aantal cursisten stroomt door van BE naar beroepsopleiding bij VDAB en Syntra	M2: VDAB en Syntra
		R9: Een geletterdheidsaanbod door pedagogische begeleidingsdiensten in het VO		R9: Directeuren van Pedagogische BD <i>Zie ook R59 en M25</i>
		R10: Een model van doorstroom voor cursisten tussen CBE/CVO/Syntra/VDAB		R10: Stuurgroep VO (Luc Bogaerts)
		R11: Structurele afspraken tussen opleidingscentra op Vlaams niveau		R11: Stuurgroep VO (Luc Bogaerts)
OD 1.6.	A4: aantal cursisten slagen voor de beroepsopleidingen met geletterdheidsmodules	R12: Er zijn X aantal geletterdheidsmodules ontwikkeld	M3: X aantal geletterdheids-modules of open modules ingezet, door wie en bij welke opl	A4: AHOVOS R12: AKOV (Veerle Bremeersch) M3: AHOVOS
			M4: X aantal cursisten stromen in in de geletterdheidsmodules	M4: AHOVOS
OD 1.7.	A5: x aantal cursisten stromen in in het ICT-aanbod van de BE	R13: Een opleidingsprofiel ICT voor de basiseducatie (schooljaar?)		A5: AHOVOS R13: Departement OV (Jan De Craemer)
			A6: x aantal cursisten slagen voor het ICT-aanbod van de basiseducatie	R14: Een competentieprofiel met nieuwe opleiding(en) ICT gebaseerd op nieuwe einddoelen ICT voor het VO
			M6: X aantal cursisten slagen voor de nieuwe ICT-opleidingen in het volwassenenonderwijs	M6: AHOVOS
			M7: X aantal opl ICT worden in een instelling per gemeente ingericht	M7: AHOVOS

OD 1.8.		R15: Voorbeelden om geletterdheidsnoden van laaggeletterde cursisten in kaart te brengen		R15: Stuurgroep VO (Luc Bogaerts)
		R16: Verspreiding van de voorbeelden om geletterdheidsnoden van laaggeletterde cursisten in kaart te brengen		R16: Stuurgroep VO (Luc Bogaerts)
OD 1.9.		R17: Herwerking van de G-scan voor instellingen van het volwassenenonderwijs		R17: Stuurgroep VO (An Bistmans)
		R18: Ter beschikkingstelling van de G-scan voor instellingen van het volwassenenonderwijs	M8: aantal dat de G-scan wordt ingezet door instellingen van het VO	R18: Stuurgroep VO (An Bistmans) M8: Stuurgroep VO (An Bistmans)
OD 1.10	A7: aantal (unieke en niet-unieke) cursisten per leeftijd, geslacht, nationaliteit, werksituatie... stromen in in de modules van de CBE	R19: Een afspraak wat en hoe we meten en rapporteren		R19: Departement OV (Andy Thoelen) + Federatie van CBE A7: AHOVOS
	A8: aantal cursisten per leeftijd, geslacht, nationaliteit, werksituatie... slagen voor de modules van CBE			A8: AHOVOS
OD 1.11	A9: Waar wonen de cursisten van CBE en CVO met geletterdheidsmodules per vestigingsplaats? Afstand tussen woonplaats en centrum?	R20: geletterdheid is opgenomen in de lokale beleidsplannen	M9: aantal gemeenten met een lokale beleidsplan waarin geletterdheid is opgenomen	R20: VVSG of FLOB A: AHOVOS
OD 1.12		R21: Rapport van de VGC over geletterdheidsacties in Brussel		R21: VGC

OD 1.13	A10: aantal scholen met een samenwerking van scholen met CBE	R22: Het uitgewerkte concept van ondersteuning van ouders in scholen		A10: Database Federatie CBE R22: Federatie van de CBE
		R23: Aantal onderwijsinstellingen die het concept kennen, neemt toe	M9: aantal onderwijsinstellingen die het concept toepassen	M9: Scholen (haalbaar?)
OD 1.14		R24: De onderwijsreglementering ifv een meer trajectmatige en flexibele benadering van het geletterdheidsprobleem is verfijnd		R24: Departement OV
OD 2.1.	<i>Uit te werken in overleg met het departement Werk en Sociale Economie en de VDAB</i>	<i>Evaluatierapport HIVA JOP (jaarlijks ondernemingsplan van VDAB) POP in mijn loopbaan</i>		
OD 2.2.	<i>Uit te werken in overleg met het departement Werk en Sociale Economie en de VDAB Uitkomst van indicatoren sectorconvenanten</i>	<i>Sensibiliseringsacties Verspreiding van tools oa toolbox of G-screen</i>		
OD 2.3.		R25: In sectorconvenanten is een engagement over geletterdheid opgenomen	M10: aantal sectoren met in hun sectorconvenant engagementen rond geletterdheid +welke	M10: Departement OV
OD 2.4.		R26: Een rapport met een gedeelde en gedragen definitie die strookt met de gangbare definitie en beleidsaanbevelingen		R26: Departement CJSM
OD 2.5.	A11: Wordt er meer gelezen? (<i>Achtergrondvraag bij PISA</i>)	R27: Overzicht leesbevorderingacties en actoren		A11: Departement OV (Isabelle) R27: Departement CJSM
	A12: aantal leden van een bibliotheek (met een voordeeltarief)	R28: Overzicht hefboomen van leesbevordering met specifieke aandacht voor de meest		<i>Verder uit te werken samen met het departement CJSM</i>

		kwetsbare groepen		
	A13: aantal uitgeleende boeken			<i>Verder uit te werken met het departement CJSM</i>
	A14: cijfers van de gevangenisbibliotheken (uitleningen, leden)			<i>Verder uit te werken met het departement CJSM – ism Projectleider Klassebak</i>
OD 2.6.		R29: E-inclusie is als Vlaamse beleidsprioriteit opgenomen in het decreet betreffende het lokaal cultuurbeleid		R29: Departement CJSM
		R30: Overzicht acties en actoren		R30: Zie ook 3.5 Veldtekening Mediawijsheid
OD 2.7.			M11: aantal deelnemers aan activiteiten van Bibnet	M11: LOCUS en LINC
			M12: impactmeting van Bibnet	M12: LOCUS en LINC
OD 2.8.		R31: Subsidieopdracht	M13: aantal aangevraagde projecten	R31: Departement OV (Jan De Craemer) M13: Departement OV (Jan De Craemer)
		R32: Inhoudelijke en financiële verslagen	M: bereik van projecten?	R32: Departement OV (Jan De Craemer)
OD 2.9.				
OD 2.10	A15: aantal organisaties armoedebestrijding met een samenwerking met CBE	R33: Een overzicht van acties om praktijken te verspreiden		A15: Federatie van de Centra voor Basiseducatie R33: Decretale SG VO
		R34: Afspraken rond opleidingen ihkv expertise delen		R34: Decretale SG VO
		R35: Doelstellingen op het vlak van samenwerking		R35: Decretale SG VO
OD 2.11		R36: Rapport van project 'Wie Online?'		<i>Afstemmen met An Van Cauwenberge</i>
OD		R37: Evaluatierapport van de		<i>Afstemmen met An Van</i>

2.12		projecten Kinderarmoede		<i>Cauwenberge</i>
OD 2.13		R38: Online handboek	M14: X aantal unieke raadplegingen van het handboek	R38: Projectleider Plan G M14: Projectleider Plan G
OD 2.14		R39: Geletterdheid wordt binnen HPAO besproken		R39: Projectleider Plan G
		R40: Een rapport over welke nieuwe initiatieven eruit zijn voortgekomen		R40: <i>Afstemmen met An Van Cauwenberge</i>
OD 3.1.	A16: aantal ambassadeurs geletterdheid + waar zijn ze ingezet	R41: Een plan voor sensibilisering		A16: Database federatie CBE R41: Projectleider Plan G
		R42: Een draaiboek voor de campagne	M15: aantal materialen en media-aandacht	R42: Projectleider Plan G M15: idem
		R43: Werking van ambassadeurs geletterdheid		R43: Federatie voor de CBE
		R44: Nieuwe strategieën voor activering en toeleiding		R44: Projectleider Plan G
OD 3.2.	A17: aantal praktijken van geïntegreerd werken rond geletterdheid tss VDAB en CBE	R45: Een samenwerkingsovereenkomst	M16: registratie hoe vaak het instrument gebruikt wordt	A17: Database federatie CBE R45: Departement OV M16: Departement OV
			M17: aantal potentieel laaggeletterden gedetecteerd	M17: VDAB
			M18: aantal laaggeletterden zijn doorverwezen van VDAB naar CBE en omgekeerd	M18: VDAB + federatie
			M19: aantal laaggeletterden die na een doorverwijzing gestart zijn in een opleiding van VDAB of partners (en geslaagd) of gestart zijn in een job	M19: VDAB
OD 3.3.		R45: Nieuwe formules van geletterdheidsondersteuning op de werkvloer	M20: aantal acties opgenomen in diversiteits-plannen en sectorconvenants	R45: VDAB M20: Departement OV en Departement Werk (Montserrat Gonzalez) DPOL

		R46: Uitgebreid aanbod van CBE voor werkenden /werkzoekenden	M21: aantal opleidingen geletterdheid door CBE op de werkvloer van een bedrijf	R46: federatie M21: database federatie CBE
OD 3.4		R47: Meerjarenplan Mediawijsheid		R47: Departement OV (Jan De Craemer)
		R48: Kenniswerking via jaarplan en jaarverslag van het Kenniscentrum mediawijs		R48 : Departement OV (Jan De Craemer)
OD 3.5		R49: veldtekening Mediawijsheid		R49: Departement OV (Jan De Craemer)
OD 3.6		R50: Uitrol van de Bib op School	M22: aantal scholen/aantal scholen waar Bib op School aanwezig is	R50 en M22: Locus of Ruth Lamote?
OD 3.7	A18: aantal praktijken van geïntegreerd werken tussen Bib en CBE	R51: Rondetafelgesprek		A18: database federatie CBE R51: LOCUS
		R52: Werking informatiegeletterdheid van bibliotheken ism VO		R52: LOCUS
OD 3.8	A19: aantal ingezette modules ihkv geïntegreerd werken tussen CBE en armenverenigingen	R53: Dossier met beleidsaanbevelingen		A19: database federatie CBE R53: VOCVO (An Bistmans)
		R54: Uitwisseling onderzoekers		R54: VOCVO (An Bistmans)
OD 3.9	A20: Wie schakelt de ervaringsdeskundigen in?	R55: Werking van het team opgeleide ervaringsdeskundigen	M23: aantal tewerkgestelde opgeleide deskundigen	A20, R55, M23: An van Cauwenberghe
		R56: Promotie van ervaringsdeskundigen		R56: An van Cauwenberghe
OD 4.1		R57: Activiteitenverslag van de projectgroep geletterdheid		R57: VOCVO (An Bistmans)
OD 4.2	<i>Zie de M van 1.6 en 4.3</i>	R58: Nieuwe, aangepaste G-scan + train-de-trainer	M24: hoeveel en welke instellingen gebruiken de G-scan	

OD 4.3.	A21: Wat is het basisdiploma van de lesgevers in het CBE?	R59: Vorming en promotie door de pedagogische begeleidingsdiensten van lesgevers in geletterdheid	M25: hoeveel nascholingstrajecten rond geletterdheid lopen er bij de instellingen VO	A21: Departement OV R59: projectgroep geletterdheid M25: directeurs PBD
			M26: hoeveel deelnemers zijn er in de trajecten nascholing rond geletterdheid	M26: departement OV (Elke Peeters)
OD 4.4	<i>Zie 4.6</i>			
OD 4.5		R60: Verspreiding van goede praktijken komende uit de geprioriteerde doelstellingen	M27: aantal studiedagen, brochures,...	R60+ M27: projectleider plan G
OD 4.6		R61: Toolbox inclusief een train-the-trainer-aanbod	M28: aantal hoeveel toolbox gebruikt wordt en door wie	R61 en M28: Uitwerken met Eva huwels
		R62: Nascholingsaanbod toolbox		
		R63: Promotie van de toolbox		
OD 4.7.		R64: Monitoringsysteem voor het Plan Geletterdheid		R64: Projectleider Plan G
		R65: Deelname aan conferenties door overheid, pedagogische begeleidingsdiensten en Vocvo		R65: Overheid, PBD's, VOCVO
		R66: Een onderzoek naar het verhogen van geletterdheid		R66: Departement OV Projectleider Plan G
		R67: Een leerpartnerschap		R67: Projectleider Plan G
OD 4.8.		R68: Oplevering van de resultaten van PIAAC-onderzoek	M30: mate waarin resultaten worden ingezet in beleid	R68: Universiteit Gent M30: Departement OV
		R69: Rapporten van secundaire analyses obv PIAAC		R69: Departement OV (Anton Derks)
OD 4.9		R70: Opleidingsprofiel en vormingsaanbod mediacoach (jaarverslag)	M31: Aantal mediacoaches die uitstromen en + vanuit welke sector ze komen (Onderwijs, Jeugd of Cultuur)	R70: Departement OV (Jan De Craemer) M31: Departement OV (Jan De Craemer)